

BS"D

Aron Versus Altar

R. Mois Navon

Beit HaKenneset HaSefaradi BeRimon – Ki Tisa 5779

We are now in the midst of the parshiot that discuss the Mikdash and its Keilim. So I have a question: What is the most important kli (vessel) in the Mikdash? And more importantly, “mai nafka mina?” - what do we learn from this?

As said, in these parshiyot that we are reading now include several listings of the kelim.

In Terumah (2 weeks ago) it discusses them in the order from inner to outer:

- Aron, Shulchan, Menorah, Mizbeach

In Ki Tisa it discusses them in the order from inner to outer:

- Aron, Shulchan, Menorah, Mizbeach

In Pekudei (2 weeks from now) it discusses them in the order from inner to outer:

- Aron, Shulchan, Menorah, Mizbeach

In Melachim, when Shelomo builds the Mikdash and makes the keilim it discusses them in the order from inner to outer:

- Aron, Shulchan, Menorah, Mizbeach

From here we can assume that the listings are from the most important to the least important – for indeed, the list starts in the inner sanctum (Kodesh Kedoshim) proceeding outward to the Kodesh and the outer courtyard. That would make the Aron the MOST important kli and the Mizbeach the LEAST important kli.

Ramban - Aron

Let's see what the Ramban says:

רמב"ן שמות פרק כה

(ב) כאשר דבר השם עם ישראל פנים בפנים עשרת הדברות, וצוה אותם על ידי משה קצת מצות שהם כמו אבות למצותיה של תורה, כאשר הנהיגו רבותינו עם הגרים שבאים להתיהד, וישראל קבלו עליהם לעשות כל מה שיצום על ידו של משה, וכרת עמם ברית על כל זה, מעתה הנה הם לו לעם והוא להם לאלהים כאשר התנה עמם מתחלה ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה (לעיל יט ה), ואמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (שם ו), והנה הם קדושים ראויים שיהיה בהם מקדש להשרות שכנתו ביניהם. ולכן צוה תחלה על דבר המשכן שיהיה לו בית בתוכם מקודש לשמו, ושם ידבר עם משה ויצוה את בני ישראל. והנה עקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר (להלן כה כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת, על כן הקדים הארון והכפרת בכאן כי הוא מוקדם במעלה, וסמך לארון השלחן והמנורה שהם כלים כמוהו, ויורו על ענין המשכן שבעבורם נעשה. אבל משה הקדים בפרשת ויקהל את המשכן את אהלו ואת מכסהו (להלן לה יא), וכן עשה בצלאל (להלן לו א), לפי שהוא הראוי לקדם במעשה:

וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר. וכמו שנאמר שם (לעיל כד טז) וישכן כבוד ה' על הר סיני, וכתוב (דברים ה כא) הן הראנו ה' אלהינו את כבודו ואת גדלו,

כן כתוב במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן (להלן מ לד). והזכיר במשכן שני פעמים וכבוד ה' מלא את המשכן, כנגד "את כבודו ואת גדלו". והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני. ובבא משה היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני. וכמו שאמר במתן תורה (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, כך במשכן כתיב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וידבר אליו. ונכפל "וידבר אליו" להגיד מה שאמרו בקבלה שהיה הקול בא מן השמים אל משה מעל הכפרת ומשם מדבר עמו, כי כל דבור עם משה היה מן השמים ביום ונשמע מבין שני הכרובים, כדרך ודבריו שמעת מתוך האש (דברים ד לו), ועל כן היו שניהם זהב. וכן אמר הכתוב (להלן כט מב מג) אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם ונקדש בכבודי, כי שם יהיה בית מועד לדבור ונקדש בכבודי: ...

So the Mishkan was the Movable Sinai and the Aron was the focal point from which God continued to communicate with the people. And from the explanation of the Ramban on the purpose of the Mishkan and the Aron it is clear that the Aron was the key element of the Mishkan.

Rambam – Mizbeach

But if it was so clear, I would really have nothing to talk about because you all can read the Ramban on the parsha!

And in fact the Rambam appear to disagree with the Ramban; for, when the Rambam discusses the kelim in Hil. Beit Habehira, he goes in precisely the OPPOSITE ORDER!
- Mizbeach, Menorah, Shulchan, Aron

This would imply that the Aron is the LEAST important kli and the Mizbeach the MOST important kli.

And indeed, the Rambam notes that at the very outset of the building of the Mikdash, Shlomo made a place for the Aron to be hidden away:

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ד
אבן היתה בקדש הקדשים במערבו שעליה היה הארון מונח, ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן, ובעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב בנה בו מקום לגנוז בו הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות ויאשיהו המלך צוה וגנוזו במקום שבנה שלמה שנאמר ...

Nignaz means stored away - either forever or for some later use – either way, we know it was not used in the second Temple and so this indicates that indeed it is not essential for the functioning of the Temple.

And indeed, the Rambam in a way equates the Mizbeach with the Mikdash to the point that really the Mikdash is only effective with the Mizbeach in place, while on the other hand, one can bring korbanot without the Mikdash but with ONLY the Mizbeach in place!

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה טו -
לפיכך מקריבין הקרבנות כולן אף על פי שאין שם בית בנוי, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אף על פי שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא.

“God comes to man” Versus “Man comes to God”

So according to the Ramban the most important kli is the Aron while according to the Rambam the most important kli is the Mizbeach. But why? What does this teach us about our relationship to God?

Rabbi Alex Israel of Har Etzion notes¹ an important philosophical difference in the approaches of the Ramban and the Rambam. according to the Ramban, the Aron is clearly the key vessel because the Aron serves as the vehicle to allow for God’s communication – God comes to the people. Conversely, according to the Rambam the essential kli is the Mizbeach – the vehicle that man brings sacrifices. Now we all know that the Rambam was not a great fan of korbanot and so what we must understand from this emphasis is what the Mizbeach represents: man’s effort to serve God, to come close to God.²

Historical Development of Man

Now, though this looks like an irreconcilable difference of opinions, I would offer that in fact the two agree, but are discussing different time periods in the historical development of the nation. The Rambam would agree that the Aron and its function of facilitating God’s direct communication was of inestimable value (indeed, he holds that the highest level a human being can reach is that of a prophet). However, perhaps what the Rambam is saying in his subtle way, is that we should not, indeed, cannot expect God to come to us as He did on Sinai and as He did in the Mishkan, or even in the First Temple times. These were times when the people were in their infancy, so to speak. That was a time when to people needed direct and immediate communication – like a parent raising a child. But now, after the Aron was nignaz, we must realize that this type of relationship is incongruous. Indeed, it is infantile (ילדותי) to expect God to come to us to tell us how to live, like a parent to a little child. Man, now in his maturity, must work on himself and must develop his relationship with God by seeking out God, as symbolized by bringing korbanot on the mizbeach.

Shenizkeh.

¹ Parashat Teruma, Ohel Moed - Meeting God.

² See RSRH on korban=krv=come close